

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 Rs 399050 25 Rev
Sarajevo, 11.03.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Silvane Brković-Mujagić i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja B.B. iz B., Ul. M. ..., kojeg zastupaju Amila-Mimica Kunosić i Sven Selesković, odvjetnici u društvu „Kunosić & Co“ Tuzla, protiv tuženog Rudnika mrkog uglja „Banovići“ dd, Banovići, Ul. Armije BiH 52, radi poništenja odluke skupštine društva i naknade materijalne štete, vrijednost predmeta spora 8.912,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli, broj 32 0 P 399050 22 Gž od 17.09.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 11.03.2025. godine, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

U odnosu na 2. postavljeno pravno pitanje revizija se dopušta i prihvata, pa se drugostupajnska presuda ukida i predmet vraća na ponovno postupanje.

U odnosu na 1. postavljeno pravno pitanje, revizija se odbacuje.

O troškovima revizijskog postupka odlučiti će se konačnom odlukom.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupajnskom presudom Općinskog suda u Tuzli, broj 32 0 P 399050 21 P od 12.09.2022. godine:

Pobijaju se kao nezakonite odluke tuženog RMU "Banovići" d.d. Banovići i to: Odluka o razrješenju člana Nadzornog odbora RMU "Banovići" d.d. Banovići, imenovanog ispred državnog kapitala, broj: 2399/21 od 12.02.2021. godine i Odluka o imenovanju vršioca dužnosti člana Nadzornog odbora "Banovići" d.d. Banovići ispred državnog kapitala, broj: 2400/21 od 12.02.2021. godine, koje su donesene na 13 (trinaestoj) vanrednoj sjednici Skupštine tuženog RMU "Banovići" d.d. Banovići, održanoj dana 12.02.2021. godine.

Shodno prethodnom stavku tužbenog zahtjeva, nalaže se tuženom da tužitelja vrati na poziciju predsjednika Nadzornog odbora tuženog RMU "Banovići" d.d. Banovići, sa svim pravima iz Odluke o imenovanju članova Nadzornog odbora RMU "Banovići" d.d. Banovići ispred državnog kapitala, broj: 2087/2020 od 14.02.2020. godine i Ugovora o angažmanu predsjednika Nadzornog odbora RMU "Banovići" d.d. Banovići, broj: 3299/2020 od 05.03.2020. godine, kao i da tuženi preduzme sve potrebne pravne radnje, u cilju brisanja svih eventualno izvršenih upisa kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, Registra vrijednosnih papira Federacije BiH i svih drugih nadležnih organa, a koji upisi su izvršeni po osnovu odluka tuženog koje se pobijaju ovom tužbom.

Obvezuje se tuženi da tužitelju naknadi materijalnu štetu u vidu neisplaćenih mjesečnih novčanih naknada za obavljanje poslova predsjednika Nadzornog odbora tuženog u ukupnom iznosu od 18.766,80 KM, za vrijeme od 12.02.2021. godine do 31.12.2021. godine, kao datuma koji je obuhvaćen vještačenjem, a koju novčanu naknadu bi tužitelj ostvario da je nastavio

obavljati poziciju predsjednika Nadzornog odbora tuženog po osnovu Odluke o imenovanju članova Nadzornog odbora RMU "Banovići" d.d. Banovići ispred državnog kapitala broj: 2087/2020 od 14.02.2020. godine i Ugovora o angažmanu predsjednika Nadzornog odbora RMU "Banovići" d.d. Banovići broj: 3299/2020 od 05.03.2020. godine, kako slijedi: za period 12.02.2021. - 28.02.2021. godine iznos od 1.000,80 KM, za mjesec mart 2021. godine iznos od 1760,40 KM, za mjesec april 2021. godine iznos od 1751,40 KM, za mjesec maj 2021. godine iznos od 1.753,20 KM, za mjesec juni 2021. godine iznos od 1.762,20 KM, za mjesec juli 2021. godine iznos od 1.780,20 KM, za mjesec august 2021. godine iznos od 1.782,00 KM, za mjesec septembar 2021. godine iznos od 1.785,60 KM, za mjesec oktobar 2021. godine, iznos od 1.796,40 KM, za mjesec novembar 2021. godine iznos od 1.796,40 KM i za mjesec decembar 2021. godine iznos od 1.798,20 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od posljednjeg dana u mjesecu za potraživanu predmetnu novčanu naknadu iz prethodnog mjeseca pa do isplate, u roku od 30 dana i od dana prijema presude.

Obvezuje se tuženi da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.077,20 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude pa do isplate. Tuženi se odbija sa zahtjevom za naknadu troškova postupka.

Drugostupanjskom presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj 32 0 P 399050 22 Gž od 17.09.2024. godine, žalba tuženog je prihvaćena, prvostupanjska presuda preinačena na način da su tužbeni zahtjevi odbijeni, a tužitelj obavezan na naknadu troškova u iznosu od 1.157,00 KM.

Protiv drugostupanjske presude reviziju je na temelju članka 237 st. 3, 4 i 5 Zakona o parničnom postupku blagovremeno izjavio tužitelj, radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a povodom sljedećih pravnih pitanja:

„1. Da li član nadzornog odbora dioničkog društva ima aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe kojom se pobijaju odluke skupštine dioničkog društva, ako u vremenu od momenta podnošenja tužbe do momenta okončanja glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom bude prijevremeno razriješen ili mu se mandat na toj funkciji okonča na drugi način (npr. istekom mandata)?

2. Da li član nadzornog odbora dioničkog društva ima aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe kojom se pobijaju odluke skupštine društva, ako je razriješen sa te funkcije (te dužnosti) po osnovu odluka donesenih na samoj sjednici skupštine dioničkog društva?“

Revident kao važnost za dopuštanje revizije navodi izuzetno restriktivan stav Kantonalnog suda u Tuzli dat kao razlog za odbijanje tužbenog zahtjeva tužitelja, čija daljnja primjena ima za posljedicu grubu povredu i visok stupanj pravne nesigurnosti.

Odgovor na reviziju nije dat.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom članka 241 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj revizijski sud je odlučio dopustiti reviziju, jer cijeni da je dopuštanje i razmatranje predmetne revizije po 2. postavljenom pitanju bitno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, u smislu članka 237 stavak 4 Zakona o parničnom postupku.

Predmet spora jeste poništavanje odluke o razriješenju tužitelja sa funkcije člana Nadzornog odbora tuženog zbog nezakonitosti u donošenju odluke, obvezivanje na vraćanje na

funkciju i materijalno pravni zahtjev na isplatu naknade po ugovoru o angažiranju kao člana Nadzornog odbora kod tuženog.

Prvostupanjski sud je prihvatio sve tužbene zahtjeve tužitelja, nalazeći da tuženi nije dokazao, točnije uopće naveo, a pogotovo ikada bilo gdje obrazložio razloge za razriješenje tužitelja sa funkcije člana Nadzornog odbora, kao niti da je ispunio uvjete iz članka 19 stavak 1 Pravilnika o upravljanju dioničkim društvima ("Sl. novine FBiH", br. 19/10).

Drugostupanjski sud je prihvatio žalbu tuženog, nalazeći da je osnovan prigovor nedostatka aktivne legitimacije, sa obrazloženjem da ovlaštenje za pobijanje odluka skupštine dioničkog društva ima član nadzornog odbora koji je to bio u vrijeme zaključenja glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom i to ako bi se provođenjem odluke počinila radnja koja je kažnjiva, nezakonita ili za koju bi se moglo odgovarati za štetu (članak 246 stavak 1 točka d) Zakona o gospodarskim društvima). Drugostupanjski sud smatra da, pošto je tužitelj razriješen dužnosti člana nadzornog odbora tuženog već 12.02.2021. godine, odnosno da kako u vrijeme zaključenja glavne rasprave kod prvostupanjskog suda (12.07.2022. godine) već nije bio član nadzornog odbora tuženog, onda nema ovlaštenje (aktivnu legitimaciju) za pobijanje odluka skupštine tuženog dioničkog društva, bez obzira što se radi upravo o odluci kojom je on razriješen.

Navedeno shvatanje drugostupanjskog suda suprotno je shvatanju ovog suda, izraženom u Presudi broj 65 0 P 210190 14 Rev od 13.02.2018. godine na način: „Ne mogu se prihvatiti kao osnovani navodi revizije tuženog da je diskreciono pravo vlasnika društva da odlučuje o povjerenju članova Nadzornog odbora i da donese odluku o njihovom razrješenju bez obrazloženja. Obveza je tuženog da obrazloži odluku o razrješenju imenovanim osobama jer se na taj način sprječava samovolja u pogledu opoziva članova Nadzornog odbora kao i neizvjesnost članova uprave o njihovoj daljoj sudbini. Osobama koje se razrješavaju u trenutku razrješenja moraju biti poznati razlozi koji trebaju biti navedeni u obrazloženju kao: npr. gruba povreda dužnosti, neprihvatanje izvještaja o poslovanju društva, nanošenje štete društvu itd. Nedostatak valjanog obrazloženja predstavlja propust koji se ne može naknadno raspraviti, jer razlozi moraju biti poznati u trenutku opoziva. Odluka o razrješenju koja nema obrazloženja, niti sadrži razloge zbog kojeg je izglasano nepovjerenje članovima Nadzornog odbora, je takva da se ne može ispitati sa stanovišta opravdanosti njenog donošenja, jer ostaje nejasno koji su to razlozi i da li uopšte postoje. U konkretnom slučaju Odluka o razrješenju članova nadzornog odbora tuženog broj 01-01-2-3237/5 od 18.07.2011. godine bez obrazloženja, je nezakonita jer su time povrijeđena procesna prava tužitelja da u sudskom postupku traže preispitivanje iste sa stanovišta njene sadržine. Pored navedenog razloga, kako pravilno zaključuju sudovi, pobijana odluka je nezakonita time što tuženi tokom postupka nije dokazao postojanje opravdanih razloga za razrješenje, jer je na istoj sjednici Skupštine, na kojoj su razriješeni tužitelji, usvojeno je financijsko izvješće i izvješće o radu Nadzornog odbora za 2010. godinu.“

Prednje shvatanje podržava i naredna praksa ovog suda (65 0 P 279308 20 Rev od 09.04.2020. godine, 65 0 P 275190 20 Rev od 16.04.2020. godine, 42 0 P 062784 24 Rev od 21.01.2025. godine, 43 0 P 200117 23 Rev od 06.06.2023. godine i druge), iz koje je razvidno da odluke o razrješenju članova nadzornih odbora dioničkih društava podliježu sudskom ispitivanju i utvrđivanju pravilnosti i zakonitosti u građanskom postupku po tužbama razriješenih članova nadzornih odbora.

Proizilazi da revizija osnovano ukazuje na restriktivan pristup u tumačenju i primjeni odredbe članka 246 stavak 1 točka d) Zakona o gospodarskim društvima ("Službene novine FBiH", br. 81/2015 i 75/2021) od strane drugostupanjskog suda, kojim načinom je tužitelj suštinski onemogućen na raspravljanje pred sudom u punom obimu svog prava i to zauzimanjem stava o zakonskoj nemogućnosti člana nadzornog odbora da u građanskoj parnici pobija odluku o svom razriješenju, koji je suprotan više decenijskom tumačenju i primjeni prava po predmetnom pitanju. Ovakvo odstupanje od strane kantonalnog (višeg) suda u izvjesnom stupnju nosi i značaj (opasnost) za primjenu prava i u drugim slučajevima, a svakako predstavlja povredu prava tužitelja na jednako postupanje zajamčeno člankom 6 Europske konvencije o ljudskim pravima i člankom II/3.e) Ustava BiH, koji odredbe prema članku II/6. Ustava BiH imaju primat i direktno se primjenjuju.

Usljed takvih okolnosti, ovaj sud po 2. postavljenom pravnom pitanju tužitelja, konkretno po pitanju suđenja u građanskoj parnici tužitelja kao nositelja prava i obveza člana nadzornog odbora dioničkog društva, dopušta reviziju tužitelja kao izvanrednu radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, sukladno članku 237 stavak 4 točka 2) Zakona o parničnom postupku.

Po dopuštanju revizije, a zbog navedenog pravnog shvatanja iz pobijane presude u odnosu na iskazano shvatanje ovog suda po konkretnom pitanju, ovaj sud reviziju prihvata, te ukida pobijanu presudu i vraća predmet na ponovno postupanje drugostupanjskom sudu, da taj sud u ponovnom postupku pravilnom primjenom prava na koju ukazuje ova presuda, po žalbenom preispitivanju činjeničnog stanja utvrđenog prvostupanjskom presudom koje je izostalo uslijed pogrešne primjene prava, a uslijed čega nema uvjeta za preinaku, donese novu odluku (članak 250 stavak 2 Zakona o parničnom postupku).

Po danom odgovoru na 2. postavljeno pravno pitanje, kojim se najvećim dijelom odgovara i na 1. postavljeno pravno pitanje i čime ujedno 1. pravno pitanje gubi značaj pitanja za osiguranje jedinstvene primjene prava, revizija se u odnosu na 1. pravno pitanje odbacuje (članak 247 stavak 7 Zakona o parničnom postupku).

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.